СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 25-го вересня 1947. No. 223. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, September 25, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ПРИТЯГАЄ ЮНІЇ ДО ВІДПОВІДАЛЬНСТИ ЗА „НЕСПРАВЕДЛИВІ ДІЯННЯ"

Вашингтон, 23 вересня. — Бюро незалежного генерального дорадника Краєвої Ради Робітничих Відносин перший раз притягнуло до відповідальности юнії за „несправедливі робітничі діяння" на шкоду підприємців, на підставі нового робітничого закону. Досі, на підставі Акту Ваґнера, лише підприємці були відповідальні за такі діяння. Тепер Бюро наказало реґіональному директорові КРРВ. у Балтимор, Мд., візвати до переслухання від. 12 Друкарської Юнії за те, що цей відділ відмовився вести збірні переговори з підприємством Ґрафик Артс Ліґ в справі заключення контракту, а односторонно наложив свої умови підприємству. Переслухання відбудеться 6 жовтня.

Другий випадок непринорowлення юнії до нового закону стався в Чатануґа, в стейті Тенесі, де 74 відділ теслярської юнії заборонив своїм членам працювати при перерібці крамниці Ватсона, коли власники крамниці заявили, що вони не признають „замкненого заводу", згідно з постановою нового закону Тефта-Гартлія. Коли власники найняли неюнійних робітників, тоді відділ юнії почав бойкот роботи й пробував спинити неюнійних робітників від викінчення роботи. Реґіональний директор КРРВ візвав урядників юнії на переслухання на день 30 вересня, щоб вони доказали, чому уряд не має права видавати заборони бойкоту. Теперішній закон признає „юнійний завод", а не „замкнений завод". На цій підставі неюнійні робітники можуть працювати в підприємстві наперед, заки це приступлять до юнії.

Тефт твердить, що новий закон стоїть на сторожі робітників.

Сіетл, Вашингтон. — Сенатор Роберт Тефт, який обіздить західні стейти для добуття прихильности у своїй кандидатурі на номінацію на президента при виборах в 1948 р., візвав робітників, щоб вони приноровилися до нового робітничого закону, якого він є автором. Тефт сказав, що „кожний член конгресу, який голосував за закон, повинен найти вдячність серед тих, що хочуть утримати уряд без специяльних привилеїв, бо закон опертий на засадах свободи й справедливости для всіх". Він радив робітникам піти понад голови юнійних провідників і підтримати закон, щоб переконатися, що його постанови дають робітникам більше забезпеки для втримання праці, ніж це було досі.

АФП НЕ ДОПУСКАЄ КОМУНІСТІВ НА КОНВЕНЦІЮ.

Ню Йорк. — Стейтова екзекутивна рада Американської Федерації Праці приготовила ввесь апарат, щоб недопустити комуністів до нарад у конвенціях і конференціях Федерації. У цій справі переведено одноголосно резолюцію на засіданні екзекутивної ради в готелі Комодор у Ню Йорку. Досі стейтова організація АФП виключала комуністів від кандидування на юнійних урядовців, а тепер поширила цю заборону на кандидатів на делеґатів на конвенції. Екзекутивна рада у підготові до конвенції в Сан Франсиско прийняла резолюцію з домаганням скасувати закон Тефта-Гартлія.

КАРДИНАЛ ПРИГОТОВЛЯЄ КАТОЛИКІВ НА МУЧЕНИКІВ.

Бофало. — У проповіді на провінціональному Евхаристичному Конґресі кардинал Френсис Спелман з Ню Йорку пригадав вірним, що Католицька Церква тепер найшлася у війні з ворожими силами подібно, як це було за часів християнських мучеників у старинному Римі, тому вона мусить бути готова йти їх слідами. „Нації й імена змінилися, одначе кару мусять дальше терпіти ці, що виступають проти тиранів, що не хочуть відречися Бога і по геройськи обороняють Боже синівство". Кардинал пригадав на переслідування архиєпископа Степінача з Юґославії, якого засуджено несправедливо.

ГУБЕРНАТОР ПРИЗНАЄ ПОТРЕБУ ВІДОКРЕМЛЕННЯ НІҐРІВ.

Атланта, Джорджія. — Губернатор М. Е. Тамсон, стрінувшися з кампанією за „супремацію білих над чорними", ведену Германом Талмеджом, заявив, що „цілковите відокремлення білих і чорних" приведе до розвязки питання співжиття обох рас. Тамсон признає рівні права ніґрів і білих, одначе радить відокремити одних від одних навіть при голосуваннях під час правиборів.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ГАЗАРДОВІ ГРИ В ФОРДА.

Дітройт. — Управа фабрик Форда відправила з роботи 18 робітників й одного наставника за ґазардові гри, ведені в різних будинках підприємства під час обідних перерв. Стверджено, що лише в однім заводі, де працює 9,000 робітників, програвали по $300,000 місячно.

Напад Росії на Америку це напад на Обеднані Держави, твердить Конaлі

Вашингтон, 23. вересня. — Сенатор Там Конaлі, провідник демократичної меншини в сенатській комісії закордонних відносин, заявив на пресовій конференції, що напад Вишинського на Злучені Держави був нападом на Організацію Обеднаних Держав. Совєти нападають на Америку тому, що вона є найсильнішою підпорою Обеднаних Держав, а Совєти хочуть ослабити О.Д. Сенатор сказав, що він свідомий цього, що О.Д. переходить крізу, але коли цю крізу видержуть, тоді стануть сильнішими, не зважаючи на напасти Совєтів.

СТАСЕН ПЕРЕДБАЧУЄ НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ О.Д. У ПОБОРЮВАННІ ВЕТА.

Клівленд. — На зібранні Американського Товариства Адвокатів промовляв кандидат на номінацію на президента при наступних виборах Гаролд Е. Стасен з Минесоти. Він висловив погляд, ще не треба доводити до крайности в спорі за усунення права вета, бо це може причинитися до виходу Росії з О.Д. Тоді О.Д. переміниться на воєнну організацію проти Росії. Зате радить Стасен скликати надзвичайну сесію конґресу в справі підтримки Пляну Маршала. Коли цей Плян буде ухвалений, тоді можна буде спонукати Обеднані Держави до дебати над ним. Коли О.Д. будуть дискутувати над економічними справами, тоді відвернеться небезпеку російсько-американської війни, думає Стасен.

СОВЄТИ ХОТІЛИ СХОПИТИ АМЕРИКАНЦЯ В ІТАЛІЇ.

Лос Анджелес, Каліфорнія, 23. вересня. — Ген. Марк Клярк промовляв на стейтовій конвенції Американського Леґіону і переповів випадок, коли він зловив у засідку цілу совєтську репатріяційну комісію. Це сталося тоді, коли генерал мав під собою нагляд над табором скитальників. Совєтська репатріяційна комісія, перебрана в американські уніформи, приїхала до табору і хотіла зловити найціннішого офіцира американської розвідчої служби. Генерал Клярк довідався про це заздалегідь і зловив цілу совєтську місію в засідку. Клярк навів цей приклад на доказ, як Америка мусить бути готова для оборони кожної хвилини. Він заявився за заведення загального війського вишколу.

ПЕРЕПОВНЕННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ В ЕВРОПІ.

Ню Йорк. — Повернувший з Европи Брін Дж. Говде, президент організації „Нова Школа", розповів кореспондентам свої помічення в школах в Осло, Стокголмі, Копенгаґен, Женеві, в Празі й Варшаві. Там зросло число студентів в університетах на 50—100 відсотків у повоєнному часі, хоч число учителів мале. Це сталося тому, що німці винищували інтеліґенцію і тепер дається болюче відчувати її недостачу при відбудові европейських країн. Багато провідних освічених людей згинуло на полі бою або в неволі, отже на їх місце мусять прийти нові сили.

Повна поразка большевицького бльоку в Асамблеї О.Д.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ПОСТАВЛЕНО НА ПОРЯДОК НАРАД ПРОТИ СПРОТИВУ БОЛЬШЕВИКІВ.

Асамблея рішатиме справу Греції, Кореї, ревізії мирового договору з Італією та проект „Малої Асамблеї".

Лейк Соксес, Н. Й., 24. вересня. — На вчорашньому засіданні Генеральної Асамблеї О. Д. вирішувано порядок нарад, при чому Совєтський Союз зі своїми сателітами понесли повну поразку. Так званий Генеральний Комітет Асамблеї предложив їй до вирішення 61 справ, запропонованих на порядок нарад. Більшість з тих справ прийнято без голосування, під яке поставлено тільки справи Греції, Кореї — запропоновані Америкою — та справу ревізії мирового договору з Італією, піддержану Америкою. Пропозицію ген. Маршала про створення „Тимчасового Комітету для Миру і Безпеки", що його названо „Малою Асамблеєю" О. Д., прийнято на порядок нарад без голосування, бо Совєти — на диво всіх — не противилися. Три попередні справи прийнято величезною більшістю голосів, бо проти голосували, звичайно, тільки представники Совєтського Союзу і їх сателітів — совєтської України, Білорусі, Польщі, Югославії і Чехословаччини. В поодиноких випадках деякі країни здержувались від голосування, наприклад арабські країни в справі Кореї.

Словні двобої на сесії Асамблеї О.Д.

Наради Загального Зібрання О. Д. у Флошинг Медов в Ню Йорку є часто подивугідним видовищем міжнародної дипломатичної гри та словних двобоїв між поодинокими представниками. Задержуючи найчастіше приємну усмішку на лиці, дипломати вимірюють собі словні удари, які можна вважати справжнім „нак авт". На вчорашньому засіданні під час вирішування порядку нарад, совєтський представник А. Вишинський, був в положенні того змагуна, що згори знав свою поразку. Тому — кажучи образово — махав руками, як вітрак, але всі його удари натрапляли в порожнечу. Найзапекліше виступав проти Кореї, пробуючи „доказувати" нелеґальність такої акції з боку О. Д. При цьому постійно повторював старі обвинувачення проти Америки, що їх уже всі знають на память та на які мало хто зважає. Інтересніше було у випадку з піддержаною Злученими Державами Америки арґентинською пропозицією в справі ревізії мирового договору з Італією. Виступаючи проти цього, Вишинський запитував арґентинського представника де була Арґентина тоді, як совєтські війська звільняли Европу від націстської окупації. Арґентинський представник відповів запитом, де був Совєтський Союз тоді, як нацисти напали і плюндрували Польщу, Францію та інші західно-европейські країни. Обидва запити залишились без відповіді. „Нак авт", значить, „сидів".

ТРИҐВЕ ЛІ ВЗИВАЄ ДО „ЗГОДИ В СЕМЕЙСТВІ".

Лейк Соксес, Н. Й., 23. вересня. — На сьогоднішній сесії Загального Зібрання О. Д. забрав голос генеральний секретар цеї міжнародної організації, Триґве Лі, взиваючи великі потуги до згоди. Лі, не називаючи по імені ані Злучених Держав, ані Совєтського Союзу, остерігав, що продовжування цих непорозумінь і неуступчивости в спірних справах може довести не тільки до розвалу Організації О. Д., але й поважно загрожує світовому мирові. Він взивав до компромісового полагодження спорів, пригадуючи прінципи згідливости і компромісу, що були основою нарад і договору в Ялті.

„БАНДЕРІВЦІ", МАНУЇЛЬСЬКИЙ І О. Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 23. вересня. — Під час свого вчорашнього виступу в Асамблеї О. Д. „український" представник, Дмитро Мануїльський не забув і про „Бандерівців". Говорячи про „підпалювачів війни" та піддержуючи під цим оглядом свого „боса" Вишинського, Мануїльський дорікав Америці і Британії, що вони в своїх зонах в Австрії і Німеччині передержують „Бандерівців", при допомозі яких хотіли б розвалити Росію. Мануїльський наплів ще багато всіляких інших нісенітниць.

БОЛЬШЕВИКИ МОБІЛІЗУЮТЬ МАЛОЛІТНИХ ДО НЕВОЛЬНИЧИХ ПРАЦЬ.

Москва, 23. вересня. (ЮП). — Совєтський уряд сьогодні повідомив про покликання дальшого пів мільйона 10-літних хлопців і дівчат до „фахових шкіл", в яких їх мають підготовити до праці в совєтському господарстві. Вишкіл відбувається „практично", іменно дітей запрягається відразу до важких невольничих робіт. Це вже третя мобілізація малолітних невольників в цьому році, загальна кількість яких досягнула 1,200,000 хлопців і дівчат. В березні змобілізовано 300,000 а в липні і серпні дальших 400,000.

ПІСЛЯ СМЕРТИ ПЕТКОВА

СМЕРТЬ ПЕТКОВА — ВИРОК НА КОМУНІСТІВ.

Повісили Героя. Політичні наслідки.

Софія, Болгарія, 23 вересня. Сьогодні рано — як уже повідолялося — тут виконано вирок смерти, виданий болгарським комуністичним судом на провідника опозиційної Аґрарної партії Миколу Петкова, що був одним з начільніших болгарських політиків і патріотів та вславився насамперед під час війни своєю боротьбою проти фашизму. В 1944 році він підписав примиря зі союзниками. Після настановлення Москвою комуністичної диктатури в Болгарії, він відмовився співпрацювати з комуністами, навіть під загрозою смерти. Комуністи загрозу виконали, не зважаючи на всі протести західних союзників. Після розстрілу югославського героя боротьби проти націзму, Дражі Міхайловіча, большевики поповнили черговий міжнародний злочин, що знову сколихнув опінією цілого світу. З урядового повідомлення виходить, що прохання оборонців Петкова про помилування навіть не було предложене тимчасовому комуністичному президентові країни. Болгарська преса зраджує теж, що Петкова повішено за його прихильність до західних союзників, твердячи, мовляв Петков „приготовляв окупацію країни військами тих самих чужих держав, які сьогодні перемінили Грецію в долину сліз". Цей черговий леґальний злочин міжнародного большевизму матиме далекойдучі політичні наслідки, насамперед для самої Болгарії. У Вашингтоні і Лондоні видано офіціяльні урядові заяви, в яких засуджується большевицьку злочинну диктатуру. Обидві країни пороблять дальші дипломатичні кроки в цій справі. Американська преса подала вістку про вбивство Петкова як найважливішу подію дня. В редакційних статтях називається Петкова героем та засуджується найгостріше цей черговий большевицький злочин.

ХАРЧОВА КРІЗА В ЕВРОПІ.

Париж, 23 вересня.—Окремий висланник британського короля привіз до Вашинґтону звідомлення з висліду Конференції Европейської Співпраці, що закінчила вчора свої наради в Парижі у звязку з економічною відбудовою Европи при американській допомозі згідно з Пляном Маршала. У звідомленні насамперед підкреслюється наглячу харчеву крізу в Европі, яка вже в найблищих місяцях може прибрати катастрофальні форми, якщо своєчасно не наспіє американська допомога.

НОВА ХВИЛЯ СТРАЙКІВ В ІТАЛІЇ.

Рим, 23 вересня. — Італійські комуністи докладають всіх зусиль, щоби довести країну до катастрофи. Після полагодження страйку 1,000,000 сільсько-господарських робітників в північній Італії, нова хвиля страйку вибухла в околицях Риму, де почали страйк 35,000 сільських робітників, поширюючись дальше на південь. В поодиноких випадках прийшло до зудару між страйкуючими і поліцією. До страйку сільсько-господарських робітників, прилучуються теж індустріяльні робітники.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ В ТРІЄСТІ.

Тріест, 23 вересня. — Свою акцію проти нового режіму у вільному місті Трієсті комуністи почали вчора, проголосивши генеральний страйк. Американсько-британське військове управління зі свого боку повідомило, що дасть повну охорону тим робітникам, які схочуть працювати. У висліді більша частина робітників зголосилася сьогодні до праці.

ПОЛЬСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ОБІЦЮЮТЬ ПОМИЛУВАННЯ МІКОЛАЙЧИКОВІ.

Варшава, 23 вересня. — Після ліквідації большевиками героїв визвольних рухів в Югославії (Міхайловіча) в Болгарії (Петкова) та інших окупованих большевиками країнах, в Польщі почали кружляти вперті поголоски, що тепер прийде черга на провідника польської проти-комуністичної опозиції, С. Міколайчика. У звязку з цим комуністичний президент Берут зложив заяву, що польський уряд не думає ліквідувати опозиційних партій, ані арештувати їх провідників, включно з Міколайчиком. Військові суди в країні вже швидко мали б бути заступлені цивільними.

ПРОТИАМЕРИКАНСЬКИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРОПАГАНДИ В АВСТРІЇ.

Відень, 23 вересня. — Совєтські окупаційні власті в Австрії одержали з Москви наказ почати сильну пропаґандивну кампанію проти Америки. Захопивши віденську радіовисильню та при допомозі преси большевики кричать на всі голоси про американський „імперіялізм", „фашизм", „реакцію" і т. д., допускаючись при цьому всіляких інших обид і брехнів проти американців у самій Австрії. Большевицька пропаґанда твердить, що американські вояки принесли до Европи закони і звичаї „дикого заходу".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЯ ҐВАРДІЯ

Українці мають теж причину згадати Покійного Фіорелю Ля Ґвардію добрим словом. В часі, коли українське імя було американцям маловідомим та коли вони нічого не знали про визвольні змагання українського народу, Ля Ґвардія був тим, що заявився у конгресі за визнання України як самостійної держави. Маємо на думці 1919 рік, коли то на руїнах царської Росії відновилась українська держава, а Ля Ґвардія, будучи тоді конгресменом, вніс в палаті репрезентантів у Вашинґтоні законопроєкт в справі призначення певної суми гроша на отворення американського посольства на території Української Народньої Республики (УНР). Це було одиноке, що можна було зробити в справі визнання України в палаті репрезентантів і Ля Ґвардія це зробив, бо інше належало до президента і сенату.

Ля Ґвардія виявив свої симпатії для українців ще й пізніше, заявляючись проти загарбання західно-українських земель Польщею. Будучи конгресменом промовляв він у цій справі в Купер Юніон в Ню Йорку на українськім протестаційнім вічу, в 1922 році.

Часи, про які ми згадали, треба вважати найкращими в життю Ля Ґвардія, бо тоді він не оглядався на нікого і був як справжній ліберал завжди за тими, що були гнетені, покривджені й терпіли. До певної міри він остав таким до кінця свого життя. Кажемо до „певної міри", тому, що пізніша його карієра, а під нею розуміємо його 12 літ на становищі посадника міста Ню Йорку, була вже паралізована його нахилом до таких лівих, які якщо не були комуністами, то держали з комуністами один фронт. Це вони допомогли йому в першій каденції стати мейором найбільшого міста в світі. У цій добі Ля Ґвардія був уже постійно „зайнятий", коли українці міста Ню Йорку прохали його прибути на якусь маніфестацію, хоч би чисто культурну, як от на українське Свято у честь Вашинґтона, влаштовуване в Карнеґі Гол. Зате мав час прийняти, наприклад, совєтську „культурну делегацію" з України, яка, як відомо, не зареєструвавшись тут як „чужинецький агент", мусіла передчасно виїхати з Америки на домагання департаменту стейту.

Не зважаючи на це кокетування Ля Ґвардії з лівими большевицького нахилу треба признати, що він був для Ню Йорку таким посадником, що ліпшого від нього досі місто не мало. Усі звикли до Ля Ґвардії як людини гарячого темпераменту, галасливої й напасливої, прощаючи йому дуже багато промахів і нетактовности тільки тому, що вважали його особисто чесною людиною. Він намагався ввести чесноту теж і в скорумповану до краю „міську машину", контрольовану до його приходу скорумпованим Тамані Гол. Ля Ґвардія мав славу оборонця „простої людини" і саме цій „людині" він завдячує це, що міг бути вибраним тричі посадником Ню Йорку. По смерті пошанували його всі, теж і ті, з якими він постійно воював, кажучи чи пишучи: Таки велика шкода, що вже його нема між нами, що вже його не почуємо!

Боєва сила Америки

Як проголошено плян Маршала, 6. червня б. р., нюйорський щоденник Геральд Трибюн вислав сімох знавців в подорож „літаючою фортецою" для провірки, які засоби має Америка для підтримання цього Пляну. Помічення знавців можна поділити на дві частині: Одна виказує боєві засоби Злучених Держав на випадок, коли б так хтось хотів насильно недопустити до виконання Пляну Маршала; друга виказує господарську силу Злучених Держав, на якій цей плян опертий.

Над студіями для зясування оборонної сили працювали два знавці. Їхні помічення вважають дуже цінними.

Ансел Е. Талберт, один із згаданої сімки, застановляється над свіжо створеною незалежною повітряною силою, яка повстала із злуки двох повітряних сил, а це маринарки й армії. Він твердить, що літак під теперішню пору це единий засіб, яким Америка „у найближчій майбутності при вжитку атомових бомб і інших високо вибухових матеріялів" може досягнути осередків ворога. За свідоцтвом головного команданта повітряної сили, ген. Джорджа С. Кенія, „наші літаки, збудовані для перевозу атомових бомб, є готові боронити кожної хвилини Злучені Держави проти кожного, хто рішився б на нас напасти". Повітряна сила обіймає тепер 43,000 офіцирів і 268,000 мужви. Вони зорганізовані у 38 боєвих групах. До року 1948 провідники надіються мати 400,000 людей поділених на 55 груп, одначе тепер набір свіжих сил не дописує.

Провідники повітряної сили приймають за певне, що до найближчої стрічі з ворогом прийде в північній підбігуновій околиці й тому теперішні вправи літаків зосереджені на Аласці. На Аляску вислано велике число літаків для зимування і туди постачається матеріяли до огрівання й смарування, як на суші так і в повітрі. Треба людей призвичаїти до боїв при температурі нижче зера. Бомбовальники Бі-29 відбувають тричі в тижні подорож з баз у Фербенкс до північного бігуна і назад. Коли настане зима, такі вправи будуть відбуватися щодня. Інші літаки Бі-29 відбувають подорож з Сан Франсиско до островів на Пацифіку, а потім до Анкоредж, на Аласці, щоб призбирувати вісті про погоду. Бомбовальники Бі-29 можуть летіти лише на просторі до 2,000 миль, отже вони досягнули б лише частину Сибіру. Тепер йдуть праці для використання баз на Ґренляндії й на Ісландії, щоб дістатися до Европи. Крім того йде праця, щоб приспособити літак Бі-36 до полету на просторі 4,000 миль. Нові літаки виїздили б з Фербенкс, на Аласці.

Морська воєнна флота працює окремо над висиланням з кораблів пружинових ракет до нападу. Такі ракети треба довести кораблем до відповідної віддалі і випустити на ворога.

З голосів критики треба записати, що Америка не є ще вповні готова до боїв у повітрі і для повної боєздатности треба виробляти по 3,000 літаків річно.

Другий знавець, що їздив літаком Бі-29 на доручення газети Геральд Трибюн, а саме Джеймс М. Мініфі, займається боєздатністю воєнної фльоти й армії. Він твердить, що воєнна фльота тепер піде під воду. Конгрес згодився на будову двох субмарин, які дістануть всі найновіші винаходи. Спроби з такими субмаринами зроблено в останній війні, бо Німеччина й Італія перевозили ними бляху й гуму до Японії і втримували на Атлантику тенкері з олієм. Японці мали дві субмарині, які містили в собі два літаки. Від покінчення війни Злучені Держави навчилися висилати з субмарин стрільна, що ними можна керувати при допомозі радія й інших винаходів. Німці ще в 1945 р. будували субмарини, які могли оставати під водою без кінця й могли плисти швидше попід тоду ніж на поверхні води. Взірці таких субмарин захопили з кінцем війни американці, але росіяни захопили варстати. Про росіян говорять, що вони загалом мають 245 субмарин подібних до колишніх націстівських субмарин.

З огляду, що Росія вже має субмарини, в Америці йде змагання, щоб придумати способи воювання проти них і це саме є причиною безупинних спроб з новими протисубмариновими винаходами на поверхні моря. Американські винахідники плянують будову підводних літаконосців і підводних кораблів для транспорту вояків і підводної артилерії. Для обслуги таких винаходів треба добре вишколеного персоналу. Відповідну школу заложено вже в Ню Лондон, Конн. і там побудовано вежу висоти 120 стіп понад поверхню моря, а 100 стіп під водою. У цій вежі студенти вчаться, як тікати із знищеної субмарини. Тому, що такі підводні судна ще не видосконалені, флота переводить безупинні досліди над поліпшенням. Одним знайважливіших досвідів є порушування суден атомовою силою. Надіються, що вже впродовж найближчих 10 літ це буде здійснене.

Не зважаючи на те, що майбутність флоти є під водою, команда маринарки не занедбує дальшого удосконалення суден на поверхні моря. Американська фльота вважається за найсильнішу в світі. Її сила збільшається ще двома дивізіями маринарів і то добре вишколених, які можуть воювати як на морю так і на суші. Треба памятати, що фльота має свою летунську службу, добре вишколену для своїх цілей. Фльота має 210,000 офіцирів і 965,000 моряків. Резерва осягнула досі 67% своєї цили, а повна резерва має обняти 24,000 моряків. Резервісти вправляються раз на тиждень.

Мініфі займається теж організацією й силою американської армії. Він признає, що повна сила армії в числі понад мільйона мужви й офіцирів ще не осягнена, одначе її головна сила лежить у наукових дослідах. На досліди конгрес призначив великі суми гроша, а команда армії заключила 300 контрактів з 81 університетами. Окремо заключено 605 контрактів з промисловими лябораторіями для розвитку нових винаходів. Команда має під теперішню пору великі трудноші з утриманням 6 дивізій в Японії й Кореї і 2 дивізії в Европі і на випадок війни лише одну третину цього війська можна б ужити до наступу проти ворога.

Військо, яке вправляється на території Злучених Держав, має на цілі свою придатність в першу чергу на Аласці. В цій цілі велику увагу звертається на 82 Повітреносну Дивізію. Разом є тепер на території Америки около 400,000 вояків, одначе загальна публика не визнається на тому, кільки вояків треба на випадок наглої потреби. До втримання армії в боєвому стані треба ще вояків при транспорті, сторожі, в шпиталях, в кухнях, при адміністрації, і при механічних роботах.

Для відповідного вишколу вояків при звичайній армії треба 6 місяців часу, отже на випадок конечности мусить бути готова постійна армія. Та коли йде про перший зудар з ворогом, на це має служити повітряна сила й тому Америка звертає на неї найбільшу увагу.

Свобода народам і людині!

Англійський голос про героїчну боротьбу Української Повстанської Армії.

Журнал „Іст Юроп" (Англія) у своєму виданні з 28. серпня, крім двох коротких повідомлень з Польщі і Чехословаччини про борботьбу УПА, приносить теж довгу редакційну статтю п. з. „Українська Повстанська Армія", в якій висвітлює повстання, боротьбу та цілі цеї збройної сили українського народу. В статті пишеться:

Відділи УПА в Чехословаччині.

Протягом липня чехословацька преса повідомила, що численні відділи Української Повстанської Армії — Бандерівці — перейшли в Словаччину. Вони прийшли з Польщі і Совєтської України та посуваються швидко на захід, намагаючись дійти в американську зону Німеччини і Австрії. Дня 14. серпня празьке радіо повідомило, що ці загони насамперед увійшли в район Пряшева через гористу околицю Карпат. Вони відступили перед спільною акцією реґулярних зеднань польської і совєтської армій, що виперли їх з Ярославського і Саноцького повітів в Польщі. „Вони складались з кількох груп, найсильніші з яких були загони Громенко, Гурлят і Кремінь. Найкраще зорганізована і найкраще забезпечена була група Гурлят (йде, правдоподібно, про групу „Бурлак" — прим. наша), що успішно пробилася аж в словацькі гори Оре в половині дороги між Пряшевом і Братиславою. Група Громенка, що була пробоєвим відділом для всіх інших загонів, була розпорошена, а малі відділи, які з неї повстали, пробували договоритися з поліцією. Інші відділи намагалися пробитися дальше на захід через словацьку територію. Деякі малі групи та поодинокі повстанці успішно добилися аж до Морави, договорюючись з озброєсими відділами поліції. Деякі дійшли аж до чеського кордону. З усіх кінців Чехії повідомлено про вбитих і полонених членів УПА. Рівночасно в південній Словаччині та на словацько - австрійському кордоні появився відділ, називаючи сам себе Бандерівцями...

Втрати повстанців і чехів.

Під час цеї акції чехословацькі війська вбили або заарештували 140 українських повстанців, а самі втратили 37 вбитими „в боротьбі, або у випадках". Гідне уваги, що офіціяльне звідомлення не скриває розбіжностей чеського і словацького населення у відношенні до українських повстанців...

Боротьба проти всіх окупантів.

Під час війни і від часу, як скріпилася акція польських і совєтських карних експедицій, українські партизани почали переходити до Словаччини. Совєтська Україна і колишня польська Галичина були залиті зеднаннями українських партизанів. Це вже належить до української традиції боротися проти всіх „чужих елементів", що намагаються опанувати територію, яку українці вважають за свою. Дня 31. липня швайцарський тижневик „Вельтвохе" писав: „Вже під час війни українські партизани боролися проти большевиків і проти німців. Після війни, вони боролися проти поляків і проти большевиків, подібно як тридцять років тому, під час революції, вони боролися проти білих і проти червоних росіянів". Під час совєтського наступу в 1944 році українські партизани були такі сильні, що командування червоної армії було змушене переговорювати з ними, щоби забезпечити собі тили.

Від часу закінчення війни в Европі українські партизани боролися здовж польсько-совєтського кордону, переходячи то на один, то на другий бік, а принагідно теж скриваючись в Словаччині. Минулої весни польський і совєтський уряди сконцентрували в своїх районах здовж ріки Сян багато дивізій та в порозумінні з чехословацькою армією розгорнули плян очищення цих територій від українських партизанів. Але тільки з кінцем липня Варшава офіціяльно повідомила, що „дивізії, введені в дію в цих областях, виконали своє завдання". Проте, це сталося коштом п о в а ж н и х втрат, включно зі заступником міністра війни, ген. Сверчевського та його штабу, що впали в партизанську засідку.

Цивільне населення допомагає повстанцям.

Під натиском зі Сходу, українські партизани виробили свій воєнний плян. Вони перейшли через Карпати в Чехословаччину, а бригада Громенка боротьбою промощувала шлях іншим українським військовим зеднанням. В червні вони здобули просмик Дукля, скрізь пробиваючи собі дорогу. Гірську окилицю між Банською Бистрицею і Золеном, звідкіль оперували словацькі повстанці в 1944 р., вони зробили базою своїх дій. Чехословацькі власті остерегли населення від опанованих українцями лісів.

Українські скитальники в Австрії і Німеччині почали прокрадатись до Чехословаччини, йдучи на зустріч партизанам то облегчуючи їм похід вперед. Згідно з інформаціями з усіх джерел, українське, польське та словацьке населення допомагає українським партизанам. Вони вважають їх за борців проти окупаційної сили, до яких вони застосовують таке саме відношення, як до проти-німецьких повстанців під час війни.

Антибольшевицький Бльок Народів (АБН).

Ці українські повстанці, які розпочали цю сміливу одисею, щоб дійти до американської зони, що є для них зоною свободи, є тільки незначною частиною загального визвольного руху в Східній Европі. Вже в 1946 році в противенстві до пануючої большевицької кляси повстала в Совєтській Україні організація під назвою „Антибольшевицького Бльоку Народів" — АБН, яка складається з представників усіх поневолених большевиками народів, які поборюють централістичну совєтську диктатуру. Гаслом цього бльоку є: „Свобода народам, свобода людині!"

Українці є найбільш активними членами АБН. Проте, там заступлені теж інші народи, як росіяни, словаки, поляки, балтійські народи, татари, кавказці, народи центральної Азії, теж румуни, болгари і мадяри. Цей рух поширюється головно серед молоді. Його ціллю є боротьба проти всіх форм централізованої диктатури, все рівно, націстської, чи большевицької. Українські партизани виказали свою силу останнім наїздом на Чехословаччину. Без будьякої допомоги зі зовні, вони створили таке замішання в самому серці совєтської зони, наслідки якого можна порівнювати тільки з положенням у Греції.

За свободу народів і людини.

Остання відозва АБН закликає до обєднання всіх, хто любить свободу. Вона описує героїчну боротьбу українського народу за визволення та закликає світову опінію слідкувати за подіями на совєтсько-польсько - чехо - словацькому кордонах. „Під прапором повстанських армій сини всіх народів а н т и б о льшевицького бльоку боряться за свободу народів і людини. Найбільш характерним явищем цеї спільної бортьби є революційний та повстанський рух на українській землі... Для ліквідації українських повстанців большевики заключили окремий договір з Польщею та Чехословаччиною. Вже цим самим вони доказали перед цілим світом свою слабість в обличчі українського визвольного руху та інших поневолених народів" — пишеться у відозві АБН — закінчує свої міркування „Іст Юроп".

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ФРАГМЕНТ

5)

Думки горіли в голові. І вона чула ще посмак пожежі і попелу, коли просунулась повз ворога з кімнати. Навіть мати не помітила. І Бурко зі зїженою шерстю приглядався раненому, що так поволі приходив до себе...

На зовні перекликувались большевицькі стежі і часом ще, зрідка падали постріли на полі. Далекий ліс мовчав, поле втихало і село потонуло у темряві. Лінка потонула у ній, опираючись об стіну. Посмак попелу в устах минився, сильнішав, загорівся полином і перед очима заскакали червоні вогники з болю, коли до неї прилягла ворожа постать...

Навіть мати не знатиме... Навіть матері вона не скаже... Ані Степанові... Нікому в світі... Нікому... Ніхто не повинен знати...

На власних устах відчула соляний смак власних сліз. Не знала навіть, що плаче. Не чула навіть, як до неї шепотів щось гаряче ворог... Ворог...

Все стало їй зайве, байдуже, щоб тільки Степанові...

Як він її на руках носив і грушки зривав у саду... Рідний, дорогий Степан... Або як переносив через річку, коли вона не хотіла ніг замочити... Або як вибив тих недобрих хлопців, коли до неї присіклися... Степан, її брат...

Пожежа ще горіла у ній, коли ворог відступив від неї. І вдруге пройшла вона побіч, без слова, та немов не та...

Щось сталось із нею і біль ножем застряг у грудях...

Степана важко було привернути до свідомості. Зате на зовні перекликались варти і чути було голос археолога, що надходив зі села.

Лінка пристанула на порозі кімнати і гляділа тупими очима, як мати, байдужа на все, напувала водою бліді уста свойого сина. На Лінку вона не звертала уваги, бо ж дочці ніщо тепер не грозило...

А світ хитався і хитався в посадах і кружляв раз скоріше, то знов поволіше. Надто міцне було пережиття для Лінки і вона не була всилі погасити червоних світел, що перешкоджали в очах.

Біля самого вуха почула свіжий, міцний голос.

— Що з вами? Ви такі бліді...

Стрепенулась як від удару. Злякалась. Пізнають по ній!...

Старалась опанувати себе, захотіла сказати щось назагал байдужого, та з горла не видобувся ніякий звук. Лейтнант піддержав її, приглянувся її обличчю, заглянув у самі очі — і нічого не зрозумів.

— Ви так жахливо зблідли... Що Вам? Надто сильно переймаєтесь тим всім... Трудно, що порадити, неодному попадає сьогодні.

Вона зрозуміла лиш це останнє. І жах встав в її зіницях.

— Це ж мій брат... — прошепотіла наворотом свідомості.

Він глянув на неї уважніше, гостріше.

— Ах... ви про це? Дурниця, щось зробимо, стільки наших ранених є, якось замішаємо... Не трівожтесь...

Лінка відчула щось більше, як удар. Така потіха... тепер? А її жертва защо? Защо?

Булаб впала, якби не двері, що піддержували її під плечі. Сором спалив нагло обличчя і знов на його місце блідість вкрила все це смертною маскою. Дівчина була на краю видержливості.

— Що з вами, товаришко? — занепокоївся врешті поважно лейтнант і оглянувся за водою і собі. — Ви неначе хворі?...

І мати глянула туди. Заспокоївши одну дитину, оглянулась за другою. Лінка ледві держалась на власних силах. Її потішали тепер, їй обіцяли врятувати брата, а вона...

Хтось поштовхнув її у дверях. Посунулась здовж стіни. До кімнати ввійшло двох вояків, за ними веснянкуватий лейтнант. Протиснувся без слова побіч неї, не глянув навіть.

— Забрать етаво бандіта і

(Докінчення на стор. 4-тій).

КАМПАНІЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ У. Н. СОЮЗУ ДО 50 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ буде успішною тільки тоді, коли кожний Відділ придбає для Союзу призначене йому число членів. Та щоб Відділи могли виповнити свої квоти, до цього треба спільних зусиль та ревної праці всього членства. До таких зусиль і такої праці закликає тепер У. Н. Союз кожного активного, патріотичного члена, кожну щиру, ідейну членицю.

П. РОМЕН.

ТОТАЛЬНИЙ НАСТУП НА УКРАЇНУ

(З приводу статті Литвина в журналі „Большевик", ч. 4) 3)

Большевицькі імперіялісти стараються вбити і здискредитувати все, що є українське. Візьмемо для прикладу такого відомого українського історика, як Михайло Грушевський, якого большевики вважають головним творцем „націоналістичної концепції історії" українського народу, і погляди якого, за большевицьким визначенням, складають головну зброю в ідеологічному арсеналі українського націоналізму. Як відомо, імя Грушевського большевики намагаються здискредитувати й оплюгавити в очах українського народу всякими засобами. Проти нього і його „школи" скерована, головним чином, і брошура К. Литвина — „Про історію українського народу".

Хто ж такий Грушевський? В чому виявляється його „буржуазність" і на якій підставі К. Литвин проголошує його ворогом українського народу?

Подаємо характеристику методологічних позицій Грушевського і його концепцій історії з найновішої публікації — з брошури Бориса Крупницького — „До методологічних проблем української історії". Ця брошура не пропагандивна, і має суто науково-методологічне спрямування — отжи, з цього погляду вигідна для даного випадку, як джерело безсторонньої наукової характеристики Грушевського, як історика. З цієї брошури довідуємось, що Грушевський належав до так званого народницького напрямку. Народники звертали увагу на інтереси самого народу і наділяли своїми симпатіями тих, хто ці інтереси заступав. При чому, під народом розумілася не нація в цілому, а найбідніші її верстви, так званий „простий народ". Грушевський належав до того народницького історіографічного напрямку, який підкреслював соціяльні мотиви і навіть залишав поза увагою національно-державницькі тенденції й елементи історичного процесу. Цей напрямок в історіографії завжди брав в оборону простий народ і осуджував верхівку, що була в проводі. Історики-народники, досліджуючи, наприклад, добу Козаччини, стають на бік простого козацтва і „черні" — проти старшини і заможного козацтва. На перший плян в історичному процесі висуваються соціяльні антагонізми. „Грушевський, останній із могікан народництва, і далі представляв цей напрям, боронячи ідею „трудового народу" та твердячи, що завжди вина на боці влади, а не народу" (Б. Крупницький. „До методологічної проблеми української історії", 1946. УВАН, стор. 14). Такий Грушевський в дійсності, такі його ідейно-методологічні позиції. А як малює Грушевського К. Литвин у своїй брошурі? У цій брошурі читаємо:

„З презирством відносячись до народніх мас, Грушевський в той же час намагався проголосити національними героями представників феодально-поміщицької верхівки — І. Виговського, І. Мазепу й інших зрадників (?!) українського народу, які боролись за відрив України від Росії й уярмлення її чужоземними державами". „Грушевський всіма способами прагнув спотворити, представити в реакційному світлі славні прогресивні історичні традиції українського народу", і т. д.

Не будемо демонструвати всіх тих цинічно-брутальних і паскудних наклепів, якими рясно оздоблена ця книжечка й на які ніколи не були скупі нові носії російського мракобесія і великодержавного московського шовінізму.

Нас не дивує також і те, що большевики зводять до однієї купи „буржуазного націоналізму" і Грушевського, і Винниченка, і Петлюру, і Донцова. Відомо, що Петлюра належав до соціял-демократичної партії, а Винниченко — в роки революції 1917-20 — боровся „за владу українських робітників і селян" — за „радянську владу", був марксистом і деякий час навіть співпрацював з большевиками. Чи могли ці люди принижувати „все прогресивне в історії українського народу", навіть у большевицькому розумінні, бо ж відомо, що большевики прогресивним елементом в історії визнають лише „соціяльні прагнення народніх мас". Але большевицька пропаганда не гербує ніякими засобами і з цинічною розвязністю непоправного брехла і наклепника убиває в голови советських громадян найдивовижніші дурниці.

В чому ж буржуазність історичної концепції Грушевського? Хто знає його історію, той ніде жодного слова не знайде, яке говорило б про „приниження прогресивно-демократичної боротьби народніх мас". Навпаки, як бачимо з характеристики його концепції, Грушевський належав саме до того напрямку в історіографії, який підносив „простий народ" і підкреслював соціяльні моменти в історичному процесі і, з цього погляду викликає критичні зауваження і поправки з боку новішого державницького напрямку в українській історіографії.

Так само не буржуазні твердження й інші твердження Грушевського в його поглядах на специфічні особливості українського історичного процесу. Такими особливостями є своєрідність соціяльної структури українського народу, яка виявляється, зокрема, в тому, що український народ — це народ переважно селянський, і що великі капіталісти і промисловці були переважно чужого походження, і пролетаріят на Україні також здебільшого складався з прийшлих елементів — переважно з Росії, а виходці з українського села теж русифікувалися. Ця незаперечна історична дійсність знайшла своє місце в історії Грушевського. І за це обективне і наукове висвітлення дійсности К. Литвин також нападає на Грушевського, як на автора „антинаукової теорії безклясового розвитку українського народу". Чому так не подобається ця історична правда сучасним московсько-большевицьким володарям на Україні, і чому вони цю правду хочуть замазати? Цим самим вони хочуть замазати колоніяльну залежність України від Росії в минулому та її руїнницькі наслідки для української нації. Бо те, що діялось у минулому — за царських часів у Російській імперії — те саме діється тепер на Україні під московсько-большевицькою владою в СССР, а саме: **панування на Україні чужої** економічної системи і посилене заселення її росіянами, при одночасному винищуванні і „висилках" українців до Сибіру і на Соловки.

Українські історики і, зокрема, Грушевський, на підставі наукових даних із таких ділянок науки, як археологія, етнографія, фолькльор та інших, вважають український народ за окрему від росіян націю. К. Литвин із а це нападає на Грушевського, запевняючи читачів, що його концепція походження і розвитку українського народу і твердження про те, що український народ ніякої споріднености з російським народом не має, і що весь історичний розвиток обох народів проходив не в дружбі, а в постійному антагонізмі, — що ці твердження нібито „неправдиві" і „антиісторичні". Але ж ці твердження не вигадані для пропаганди, а є даними науки і фактами історії!

Дивно і підозріло, коли російські історики — ідеологи і науковці — так гаряче і вперто родичаються з українцями. І ще дивніше, коли большевики, як марксисти, посилаються і надають такого великого значення уявній „кровній спорідненості" зукраїнським народом. Адже ж згідно з марксизмом-ленінізмом, кровна спорідненість — це „буржуазний забобон" і не відіграє ніякої ролі в житті народів. Як люто і непримиренно нападають большевики на ідею національного солідаризму між різними клясами, і на проповідь клясового миру і національної єдности всіх українців на підставі кровної споріднености їх проти зовнішнього, чужонаціонального ворога! А тут раптом самі ж большевики-марксисти висувають теорію про свою кровну спорідненість із українцями, і на цій підставі закликають до миру, братерства і дружби між гнобителем і гнобленим. В одному місці К. Литвин повчає українських істориків, говорячи, що, мовляв, українські селяни боролись проти експлуатації не лише з боку чужоземних феодалів, але й проти своїх же таки — українських. Перефразуючи ці слова, можна те ж саме сказати і на адресу большевицьких істориків, а саме: українські селяни не завжди провадили клясову бортьбу проти своїх панів — український народ у своїй цілості і разом із „козацькою старшиною", і навіть із такими своїми „панами", як Богдан Хмельницький і Мазепа, боролись також і проти чужоземних гнобителів, в тому числі й проти московських. І тут відігравала ролю не „спорідненість по крові", а історична дійсність і закони історичного розвитку. Гноблений завжди ненавидить і бореться проти гнобителя. І тут зайво покликуватись на „кровну спорідненість" і „спільну історичну долю" українського ір осійського народів. Ніякими гарними словами про „братерство", „дружбу" і „благотворні впливи російської культури на українську", дійсної історії не підмінити і реальну історичну дійсність і фактичне становище України, як поневоленої нації, не замазати. Не кровна спорідненість, а кров, пролита українським народом у боротьбі з гнобителем, промовляє і визначає наше відношення до московського большевизму.

А коли хто хоче справді, не на словах, а на ділі породичатися з нами, але не для грабунку і ошуканства, а для взаємної користи і справжньої дружби та братерства між нашими народами — той мусить вибрати інший шлях, ніж той, що його вибрав московський большевизм сьогодні. Терором і одностороннім навязуванням своєї волі, дружба не осягається. Де є диктатор і його безправний виконавець, там дружба виключається. Фальсифікацією української історії і розгромом української науки і культури, як „буржуазної", довіря і прихильности з боку українців ніхто ще не здобував і не здобуде. Є одна — дуже ясна і певна — дорога для погодження спорів і тертя між Україною й Москвою, і для здобуття миру і дружби між ними — для блага обох народів. Ця дорога — це повна свобода слова і думки, пошанування національних традицій і гідности українського народу та задоволення його природніх вимог і бажань — жити у своїй Українській Самостійній Соборній Державі за власною своєю волею і власними уподобаннями. В цьому і є весь зміст івся програма українського національного руху.

* * *

Не маючи сили ідеям українського національного руху щось протиставити, Москва діє терором і брехнею, заявляючи, що українські націоналісти хочуть відірвати Україну від Москви для того, щоб... віддати її для експлуатації і гноблення капіталістам і поміщикам якоїсь західньої імперіялстичної держави.

Сьогодні вже й не зовсім освідомленій людині відомо і ясно, що український народ — проти всіх окупантів, вірить у силу і неперможність своїх ідей і орієнтується на свої сили. А коли вже говорити про зовнішню орієнтацію, то ця орієнтація — на передові, прогресивні сили Европи і на сили поневолених Москвою народів.

(Кінець).

Американський гість в скитальчих таборах

(Надіслане зі скитальщини).

Табір українських скитальців у Розенгаймі б. Мюнхену, що числить біля 1,600 людей, відвідав дня 15. червня 1947 р. Суперінтендент Укр. Ев. Церкви, пастор Василь Кузів, який прибув з рамені Українського Євангельського Обєднання Північної Америки, Всесвітньої Ради Церков у Швайцарії та Світової УМСА до Европи з ціллю несення духової та матеріяльної помочі для скитальців.

Після сердешного привітання Управа Табору на короткій нараді запізнала дорогого гостя з життям табору. Управі табору Розенгайм підлягають три табори: а) Розенгайм, що числить біля 200 людей а міститься в одній більшій камяниці в самому містечку Розенгайм, б) табір в оселі-бараках, що називається Стефанскірхе, — біля 1,140 людей та в) табір в Нойбоерн-Шльос, який числить 260 осіб. Табори положену в кількох кілометрах один від одного; вони однак під кожним оглядом творять одну цілість.

В Стефанскірхе Суперінтендента привітало громадянство табору дуже сердечно, а в часі спільного обіду провід табору обговорював з гостем різні недомагання. Між іншим (як і в кожному таборі) українські таборяни в Розенгаймі жалілись на **зловживання *UNRRA* в часі переведення** скрінінгу; бідкувалися, що буде з людьми старшими віком, жінками, дітьми та інвалідами, коли чужі держави хочуть прийняти від них лише людей самітних і молодших віком. Серед людей панує велике бажання їхати геть з таборів. Вони хотіли би, щоб напр. бельгійська комісія, яка як раз сьогодня є в таборі, забрала їх усіх підряд до себе до праці; тим більше, що ті таборяни, які раніше виїхали до Бельгії, написали до своєї рідні, що праця та умови життя в Бельгії для українських робітників є ті самі, що і для робітників бельгійських, отже бездоганні, що вони відчули справедливу пошану до себе з боку бельгійського громадянства та самої держави.

Після обіду Суперінтендент розмовляв з представниками бельгійської комісії в таборі на місці їх праці. Це були однако лише технічні виконавці згори наданого їм розпорядження й не могли від себе нічого в цій справі зробити. Суперінтендент обіцяв інтервенювати в компетентних центральних чинників.

Управа табору поінформувала, що табір має початкову та середню школи; дві церкви У. А. П. Церкву та Греко-Католицьку, які живуть між собою в надзвичайній згоді. Управі Табору Розенгайм підлягає також сиротинець, що міститься в поблизькому селі, й числить біля 30 українських сиріт-скитальців. Суперінтендент обіцяв, що негайно займеться справою дітей, подбає про їхню будуччину при помочі християнських організацій. Таборяни оповідали, що, коли до табору приїзджала советська комісія, яка в підступний спосіб манила людей вертатися до СССР, одно хлопятко з того сиротинця, що мало всього шість років, утікло з сиротинця за кілька кілометрів до німецького бауера (господара), де працювала як остарбайтерка його мама, (де вона також вмерла) й просило, щоб його сховати перед большевиками: дитина ще від покійної мами довідалася, що батька большевики застрілили і своїм дитячим інстинктом відчувала страх перед представниками СССР.

В дальших розмовах таборяни висловлювали побоювання, що, мовляв, коли замість УНРРА прийде нова організація ІРО, то нашому народові знову буде лихо, бо дотепер УНРРА, обсадивши свій уряд подібраними нею людьми, ділала завжди на некористь українських Д. П. А коли ті самі урядовці з УНРРА автоматично перейдуть до ІРО, то положення українців на скитальщині далі зостанеться незавидним. Суперінтендент заявив, що буде говорити про цю справу там, де потрібно, але незалежно від того українське громадянство на скитальщині має само від себе проявляти живе заінтересовання, щоб усі уряди, яким підлягає українське громадянство, були заступлені своїми людьми. Є конечним, сказав Суперінтендент, щоб наші люди навчились чужих мов, бо недостача людей зі знанням чужих мов і є найговнішою причиною в цім недосягненні. Як УНРРА так і будуча організація ІРО мають завдання служити скитальцям без огляду на їх ту чи іншу національну приналежність; коли заходить надужиття, (що не є виключене, бо ворог усюди хитро пролазить), то тоді належить негайно відкликатися до центральних властей.

Після полудня Суперінтендент промовляв до зібраного на вічах громадянства у таборах Стефанскірхе та Нойбоерн-Шльос, закликаючи останнє до збереження духа та відповідного спокою. „Хоч світ є дуже жорстокий, однак, на щастя, не ввесь, бо в самій Америці є понад 90 відсотків людей, що вам співчувають, вам допомагають словом і ділом і вас не заставлять, бульто старих, чи молодих без опіки, доказом чого ті добрі люди, про які вам тепер згадую, без жодного заклику, без змушування зорганізували досі тут у розбитій Европі вже 21д обродійну організацію, що себе зобовязують нести вам і вам подібним всесторонню поміч", казав Суперінтендент Кузів.

З нагоди закінчення шкільног року, дітвора влаштувала свій вечір (концерт та театральне представлення), який Суперінтендент звеличив також своєю присутністю.

З.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МАГАНОЙ СИТІ, ПА.

Віче на допомогу скитальникам.

Ще на 14 вересня відбулося в нас віче, на котре мав прибути д-р В. Ґалан. Коли зійшлися люди в год. сполудня, віче отворив предсідник комітету Д. Гайдамака і передав провід в руки Михайла Качмарчика. На секретарів покликано Якова Семенюка і Миколу Максимчука. Тому, що д-р Ґалан не явився на вічу, предсідник покликав приявного на салі Антона Маланчука і той зреферував справу.

Референт представив нещастя рідного краю, положення українського народу, недолю примусових утікачів - скитальників в Европі і замалу жертвенність нашого загалу в Америці для допомоги скитальникам.

Після покінченої промови п. Маланчука візвав предсідник зібраних людей до жертв на допомогу скитальникам. Довшу промову про потребу допомоги виголосив місцевий парох о. Роман Волинець. Він порівнав жертвенність інших народів в подібній справі й взивав, щоб й ми йшли їхніми слідами.

Третім бесідником був Іван Чепа з Сентралії. Він теж вказував на це, що допомога це пекуча справа, бо без неї погине багато людей. Четвертим був хлопець зо скитальщини, Мих. Котис. Він як свідок подій в Европі, говорив найдовше. Розповів про життя наших братів і сестер під час війни, про насилля большевиків і німців над українським народом і своєю промовою довів приявних до плачу. Він просив, щоб вічевики, коли розійдуться домів ще другим переказували, що на вічу чули і щоб спонукували до несення нещасним.

На зазив Івана Годованця відспівали приявні український гимн, а потім ще комітет запросив присутних, щоб явилися в 8 годині на забаві, з якої дохід має піти на скитальників.

На салі переведено збірку. Нею занялися: о. Роман Волинець, Мих. Качмарчик, Мих. Гентош, Яків Семенюк. Жертви зложили:

М. Качмарчик $10; по $5: о. Р. Волинець, І. Годованець, М. Гентош, Н. Батіг, М. Осадчук, М. Котис; Ю. Корівчак $3; по $2: Н. Максимчук, П. Рудий, Н. Радик, І. Чорний, Б. Максимчук, І. Корівчак, І. Непийвода, В. Найдух, Д. Гайдамака; по $1: М. Тихневич, А. Малнчук, пані Рудий, пані Касія, пані Гайдамака, пані Тихоневич, пані Козій, С. Ярома, Н. Пушкар, М. Стець, М. Камінський, пані Максимчук, І. Чепа, Д. Гуменюк, С. Сорканич, В. Федорчак, В. Самусь, Н. Непийвода, Г. Лівий, Я. Семенюк.

З віча прийшло $82.50, з забави $149.67, разом $231.17. Гроші відслано до ЗУАДКобітету в Филаделфії. Всім, що працювали, особливо жінкам, належиться щира подяка.

За Комітет:
Дмитро Гайдамака,
Микола Батіг,
Микола Максимчук.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. В., Маямі, Флорида. — Це помилка: Має бути в поміщенім дописі про Флориду, що в Маямі є коло 50 українських родин.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 20. вересня 1947 р. померла в 58. році життя
ДОМІНІКА РАТКОВИЧ,
членкия від. 372 У. Н. Союзу в Савт Плейнфілд, Н. Дж.

Покійна походила з Волині. Полишила в смутку мужа Прокопа, 6 дочок, 1 сина і 5 внуків. До Союзу вступила 1925 року.

Похорон відбувся 23. вересня з дому жалоби при участи родини, знайомих і членів з російської правосл. церкви в Перт Амбой, Н. Дж. — В. Тя П.!

П. Ярема, секр.

Фрагменти

(Докінчення зі стор. 2-гої)

доставіть сейчас командіру... — залунав його наказ.

На це обернувся зразу спалений сонцем і степовими вітрами лейтнант, та заки ще сказав слово, невідомі сили штовхнули Лінку на середину кімнати.

Зрозпачене обличчя матері майнуло тільки у її свідомості, блідий як труп брат остав десь далеко, але ось тут, перед нею, прямо перед нею, видніло вдоволене із себе обличчя чужого лейтнанта, ворога. Веснянки танцювали карикатурний танок в очах Лінки.

Ще тільки десь у кутку нахмарене лице орхеолога, що захоплювалося рідними могилами...

Дівчина виглядала страшно. Її очі загорілись вогнями, громами. З її обличчя втекла вся кров, а ненависть зродилась у палкій пожежі обиджених почувань.

— Ви ж казали мені, що...

Веснянкувате обличчя сміялось, рука витягнулась, щоб відсунути її набік, та в цій же самій хвилині дівчина кинула собою до переду, вирвала щось обоіма долонями з ворожої кобури і заки хто вспів стямитись, у кімнаті бризнув стріл ясним блиском смерти. Стрілила і подалась пів кроку назад...

Дим розвинувся в клубок і прислонив собою коротко — веснянкувате обличчя корчилось дико і тіло ломилось на двоє...

Один з вояків замахнувся штиком і штовхнув з прокломом. Лейтнант-археолог скочив вперід, дико зверещав:

Запізно.

Тільки вірний Бурко, зірвавшись стрілою з долівки, гарчав тепер, затопивши кливаки на горлі бійця, що смів на його паню руку піднести.

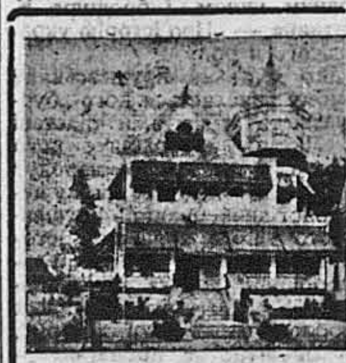
Лінка вспіла ще зловитись за вдарену грудь... Наган мертвим стукотом зударився з долівкою разом з тілом вбитого ворога.

Німий, як камінь, застиг археолог, що кохався у рідних могилах. Що було в його очах — ніхто і ніколи не дізнався.

(Кінець).

ПОШУКУЮТЬ

Називаюся
МИХАЛІНА КУРОЛОВИЧ,
уроджена в місті Глиняни, Галичина, і шукаю Шваґра в Канаді, називається
ВАСИЛЬ КУРОЛОВИЧ,
село Номилів, повіт Радехів. Інтересовані хай пишуть:
SYDONIA RICHARD
144-29 — 76th AVENUE,
FLUSHING, NEW YORK.

ДО ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

Вп. Панове Урядники! Нижче підписаний Комітет Филаделфійських Відділів і головні урядники У. Н. Союзу задумали скликати **СПІЛЬНІ ОКРУЖНІ ЗБОРИ** відділових урядників (предсідників, секретарів і касієрів) та делегатів 21. конвенції **в неділю, 28. вересня 1947 р. на 1. годину пополудні, в Українській Галі, 847 Норт Френклин ул., Филаделфія, Па.**

Просимо всіх урядників конечно прийти на ці збори, а принаймні одного представника відділу прислати, бо справа дуже важна. Маємо повну надію, що Ви цій важній праці для добра нашої організації не відмовите і прийдете на збори, за що Вам в імени уряду У. Н. Союзу згори сердечно дякуємо.

За Комітет Филаделфійських Відділів У. Н. Союзу:

Стефан Слободян, секр. і гол. радний У.Н.С.
Stephen Slobodian, 4323 N. 16th Street, Philadelphia, Pa.
Олена Штоґрин, гол. радна У.Н.С.
Семен Чорномаз, касієр.

ТАРЗАН ч. 1693. Старий приятель.

Коли Тарзан і Джена мандрували в сторону своєї старої колиби, дві великі малпи зіскочили ззерева поза ними.

Замітивши їх, малпочоловік трунув Джену в корчі...

...і відвернувся, щоб стрінутися з ними віч-на-віч.

Та він побачив, що малпа, це його старий приятель Молат.

Поза ними самиця Молатова, стара Тага, підійшла до криївки, в якій була Джена.